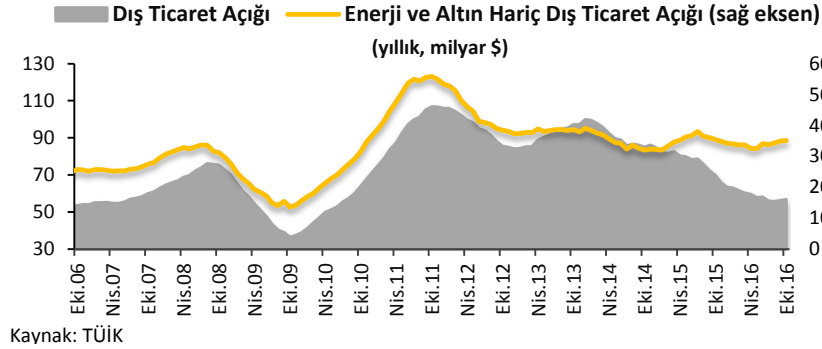

Dış ticaret açığı Ekim ayında 4.16 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti.

Yurtiçi piyasalarda geçtiğimiz hafta Ekim ayı dış ticaret verileri takip edildi. Dış ticaret açığının aylık bazda gerilemesinde, Ekim ayında ihracatın ithalattan daha fazla artması etkili oldu. Ekim ayında yıllıklandırılmış dış ticaret açığı ise, düşük seyreden petrol fiyatlarının katkısının hissedilmeye devam edilmesi ve enerji maliyetleri üzerindeki düşürücü etkisinin sürmesiyle yıllık bazda daralmaya devam etti. Bu haftaki raporumuzda dış ticaret gelişmelerini yakından ele alacağız.

Ekim ayında dış ticaret açığı 2015 yılının aynı dönemine göre %13.2 artışla 4.16 milyar dolar olarak açıklandı. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış rakamlara göre dış ticaret açığı ise 2015 yılının aynı dönemine göre yıllık bazda %3.3 artışla 4.7 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. 2015 yılı Ekim ayında 69.7 milyar dolar olan 12 aylık kümülatif dış ticaret açığı 2016 yılının aynı döneminde 56.8 milyar dolar seviyesine geriledi. Bu durumda, enerji fiyatlarındaki düşük seyrin ithalat kanalıyla dış ticaret açığına yaptığı olumlu katkının etkili olduğunu düşünüyoruz. Yıllık enerji ve altın hariç dış ticaret açığı yıllık bazda %0.8 azalarak 35.2 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Yıllık enerji ticareti açığında, yıllık bazda düşüşün ivme kaybetmesine rağmen enerji ithalatında düşüş yaşanması nedeniyle devam ettiği görülüyor. Petrol fiyatlarının baz etkisinin katkısının hissedilmeye devam edilmesi sayesinde enerji maliyetleri üzerindeki düşürücü etkisinin devam ettiğini düşünüyoruz. Önceki raporlarımızda, önümüzdeki dönemde enerji maliyetlerinin dış ticaret açığına yaptığı olumlu katkının azalacağını düşündüğümüzü ifade etmiştik. Ağustos ayı itibarıyla enerji ve altın hariç dış ticaret açığının artmaya başlamasına rağmen dış ticaret açığı enerji maliyetinin olumlu katkısıyla daralmaya devam etmişti. Beklentimiz doğrultusunda enerji maliyetlerinin katkısının azaldığını ve yıllık dış ticaret açığının Eylül ayı itibarıyla artmaya başladığını görüyoruz. Bu durumun, Ekim ayındaki en dikkat çekici dış ticaret gelişmesi olduğunu düşünüyoruz.

Dış ticaret verileri 2016 yılı Ocak-Ekim dönemi itibarıyla incelendiğinde, ihracatın geçen yılın aynı dönemine göre %2.8, ithalatın ise %5.8 azaldığı görülüyor. Böylece bu dönemde petrol fiyatlarındaki düşük seyrin desteğiyle dış ticaret açığı %12.6 gerileyerek 46.2 milyar dolar oldu. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise yılın ilk dokuz ayında %71.7'ye yükseldi. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış dış ticaret açığına 3 aylık ortalamalar itibarıyla bakıldığında, son iki aydır üst üste azalış yaşadığı dikkat çekiyor.

Dış ticaret istatistiklerinin ayrıntılarına bakıldığında ise, Ekim ayında ihracatın bir önceki yılın aynı ayına göre %3 azalarak 12.8 milyar dolar olduğu görülüyor. Geçtiğimiz ay hafif azalış yaşayan ithalatın ise Ekim ayında %0.5 artarak 17 milyar dolar seviyesinde gerçekleştiği görülüyor. Ekonomik aktiviteye ilişkin öncül niteliğinde olan ithalatın alt kalemlerindeki gelişime bakıldığında, Eylül ayında yıllık bazda gerileyen sermaye malları ithalatının Ekim ayında %5 artış kaydettiği görülürken ara malı ithalatının Ağustos ayındaki hafif artışa rağmen hala zayıf seyrettiği dikkat çekiyor. Tüketim malı ithalatının ise %3 arttığı ancak artış hızının yavaşladığı görülüyor. Ekim ayında en çok ihracat yapılan ülke Almanya olurken en çok ithalat yapılan ülke ise Çin oldu. Ekim ayında dış ticaret açığında, ihracatın ithalata kıyasla daha fazla azalması sonucunda yıllık bazda artış yaşandı. 2015 yılı Ekim ayında %78.3 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı ise 2016 yılı Ekim ayında %75.5'e yükseldi.

Sonuç olarak, 2015 yılı Ekim ayında 3.68 milyar dolar olan dış ticaret açığı 2016 yılı Ekim ayında 4.16 milyar dolara yükseldi. 12 aylık kümülatif rakamlarla bakıldığında dış ticaret açığının yıllık bazda %18.5 gerilediği, Ocak-Ekim döneminde ise %12.5 düşüş yaşadığı görülüyor. Veriler çerçevesinde, Ekim ayında enerji fiyatlarındaki düşük seyrin dış ticaret açığını sınırlı da olsa olumlu yönde etkilediğini düşünüyoruz. Ancak Kasım ayında yapılan ABD başkanlık seçimlerinde Donald Trump'ın seçilmesinin ardından kurlarda yaşanan yukarı yönlü hareketler son iki aydır artan dış ticaret açığının yükseliş hızını yavaşlatabilir. Enerji ithalatının önümüzdeki dönemde dış ticaret açığı üzerinde önemli ölçüde olumsuz bir etkide bulunmasını beklememimize rağmen petrol fiyatlarındaki baz etkisinin ve petrol fiyatlarındaki düşüşün sona ermesi nedeniyle yıllık dış ticaret açığındaki daralmanın sonuna geldiğini düşünüyoruz. Bunun yanı sıra önceki raporlarımızda da belirttiğimizi üzere, önemli ihracat ortağımız olan İngiltere ve Avrupa Birliği ile ticari ilişkilerimizin Brexit kararından uzun vadede nasıl etkileneceğine yönelik belirsizlikler sürse de normalleşmeye başlayan Türkiye ile Rusya ilişkilerinin önümüzdeki dönemde daha da geliştirilmesi ihracatımıza katkıda bulunabilir. 2015 yılını 63.4 milyar dolar seviyesinde tamamlayan ve Eylül ayı itibarıyla 56.2 milyar dolarseviyesine gerileyen dış ticaret açığının yılın kalan aylarında bir miktar artarak 2016 yılını 61 milyar dolar seviyesinde tamamlamasını bekliyoruz.

Haftalık Veri Takvimi (05 Aralık – 09 Aralık 2016)

Tarih	Ülke	Açıklanacak Veri	Önceki	Beklenti	
05.12.2016	Türkiye	TÜFE (Kasım, a-a)	%1.44	%0.52 (Açıklandı.)	
		ÜFE (Kasım, a-a)	%0.84	%2.00 (Açıklandı.)	
	ABD	Hizmet PMI (Kasım)	54.7	54.8	
		ISM Hizmetler Endeksi (Kasım)	54.8	55.5	
	Euro Bölgesi	Hizmet PMI (Kasım)	54.1	54.1	
		Perakende Satışlar (Ekim, y-y)	%1.1	%1.7	
	Almanya	Hizmet PMI (Kasım)	55.0	55.0	
	Fransa	Hizmet PMI (Kasım)	52.6	52.6	
	İtalya	Hizmet PMI (Kasım)	51.0	51.6	
	İngiltere	Hizmet PMI (Kasım)	54.5	54.0	
Japonya	Hizmet PMI (Kasım)	50.5	--		
	Tüketici Güven Endeksi (Kasım)	42.3	--		
06.12.2016	Türkiye	2017 Yılı Para ve Kur Politikası Metni	--	--	
		Reel Efektif Döviz kuru (Kasım)	98.51	--	
	ABD	Dış Ticaret Dengesi (Ekim)	-36.4 Milyar Dolar	-42.0 Milyar Dolar	
		Fabrika Siparişleri (Ekim)	%0.3	%2.5	
		Dayanıklı Mal Siparişleri (Ekim)	%4.8	%2.0	
	Euro Bölgesi	GSYH (3.çeyrek, y-y)	%1.6	%1.6	
	Almanya	Fabrika Siparişleri (Ekim, a-a)	-%0.6	%0.6	
	07.12.2016	Almanya	Sanayi Üretim Endeksi (Ekim, Takv. Arınd., y-y)	%1.2	%1.6
		Fransa	Dış Ticaret Dengesi (Ekim)	-4,769 Milyon Euro	-4,350 Milyon Euro
	Cari İşlemler Dengesi (Ekim)		-3.4 Milyar Euro	--	
İtalya	İşsizlik Oranı (3.çeyrek)	%11.5	%11.6		
İngiltere	Sanayi Üretim Endeksi (Ekim, y-y)	%0.3	%0.5		
Japonya	Öncül Göstergeler Endeksi (Ekim, öncül)	100.3	101.4		
08.12.2016	Türkiye	Sanayi Üretim Endeksi (Ekim, Takv. Arınd., y-y)	-%3.1	--	
	ABD	Haftalık İşsizlik Maaşı Başvuruları	268 Bin Kişi	255 Bin Kişi	
	Euro Bölgesi	Avrupa Merkez Bankası (ECB) Toplantısı ve Faiz Kararı	--	--	
	Japonya	Cari İşlemler Dengesi (Ekim)	1821.0 Milyar Yen	1545.0 Milyar Yen	
		Dış Ticaret Dengesi (Ekim)	642.4 Milyar Yen	603.0 Milyar Yen	
	GSYH (3.çeyrek, Mevs. Arınd., ç-ç)	%0.5	%0.5		
09.12.2016	Türkiye	Cari İşlemler Dengesi (Ekim, a-a)	-1.68 Milyar Dolar	-1.8 Milyar Dolar	
	ABD	Michigan Ün. Tük. Güven Endeksi (Aralık, öncül)	93.8	94.4	
	Almanya	Dış Ticaret Dengesi (Ekim)	24.2 Milyar Euro	22.0 Milyar Euro	
		Cari İşlemler Dengesi (Ekim)	24.2 Milyar Euro	22.0 Milyar Euro	
	Fransa	Sanayi Üretim Endeksi (Ekim, y-y)	-%1.1	-%0.6	
	İngiltere	Dış Ticaret Dengesi (Ekim)	-5,221 £	-4,300 £	